Advies Toekomstig Broedplaatsenbeleid Gemeente Zaanstad

MAAKgemeenschap de Hoop
Stichting Crealisatie

Over de initiatiefnemers:

Crealisatie Coöperatie is een brede, horizontale beweging die zich richt op zelfbestuur voor creatieven, door projecten te realiseren op het gebied van wonen, werken en community-building. Stichting Crealisatie maakt deel uit van deze beweging en is de oprichter en beheerder van MAAKgemeenschap De Hoop, gevestigd in de Achtersluispolder. Daarnaast is Stichting Crealisatie onderdeel van een samenwerkingsverband van drie organisaties, samen met Stichting Facilitaire Zaken en CreaCo BV, die gezamenlijk de randvoorwaarden creëren voor een duurzame en dynamische creatieve sector.

Inhoud

Inleiding 4
Debat: De Toekomst van Broedplaatsen in Zaanstad 5
Een Nieuw Model: MACK-plaatsen en STEAM-plaatsen 7
Conclusies en Aanbevelingen 10
Link Prezi 15
Link Fotoalbum Debaat 15
Contactgegevens 15
Appendix: Notulen uit het debat 16

Inleiding

De tweede editie van De HOOPening**,** het jaarlijkse festival van MAAKgemeenschap De Hoop, vond plaats op 27 en 28 september 2024. Wat in 2023 begon als de officiële opening van De Hoop, is inmiddels uitgegroeid tot een tweedaags creativiteitsfestival. Het festival opent niet alleen de deuren van onze bruisende broedplaats, maar biedt ook een podium aan kunstenaars, ambachtslieden en makers om hun werk te delen met een breed publiek.

De HOOPening 2024 stond in het teken van makerschap, innovatie en verbinding. Het festival bood een divers programma van open ateliers, workshops, muziek, performances, debatten en een ambachtelijke horecamarkt. Hiermee werd niet alleen de veelzijdigheid van De Hoop benadrukt, maar ook de interactie tussen makers, bezoekers en de stad Zaanstad verder versterkt. Het festival liet zien hoe een creatieve maakgemeenschap bijdraagt aan stedelijke dynamiek, sociale cohesie en de culturele identiteit van Zaanstad en de bredere Metropoolregio Amsterdam (MRA). De positieve respons van bezoekers, deelnemers en partners bevestigt niet alleen de noodzaak om dit festival als jaarlijks terugkerend evenement te blijven organiseren en verder uit te bouwen, maar **ook de dringende behoefte om een permanente plek voor creatieve makers binnen de gemeentegrenzen te waarborgen.**

Een belangrijk onderdeel van het festival was het debat over het toekomstige broedplaatsenbeleid van de gemeente Zaanstad. Dit debat bracht diverse experts, beleidsmakers en creatieve ondernemers samen om de rol en betekenis van broedplaatsen in de stad te herdefiniëren. Tijdens deze bijeenkomst werd kritisch gekeken naar de duurzaamheid van bestaande initiatieven, de rol van de gemeente in het faciliteren van ruimte voor makers en de mogelijkheden voor structurele financiering. Dit resulteerde in inzichten en aanbevelingen die als basis dienen voor dit adviesdocument.

Broedplaatsen vormen in veel steden een **belangrijke motor voor innovatie en economische dynamiek**. In steden zoals Amsterdam, Berlijn of Kopenhagen hebben succesvolle broedplaatsen geleid tot een levendige creatieve industrie die niet alleen kunstenaars ondersteunt, maar ook bijdraagt aan de economie en technologische vooruitgang. Dit advies wil dergelijke lessen toepassen op de specifieke context van Zaanstad.

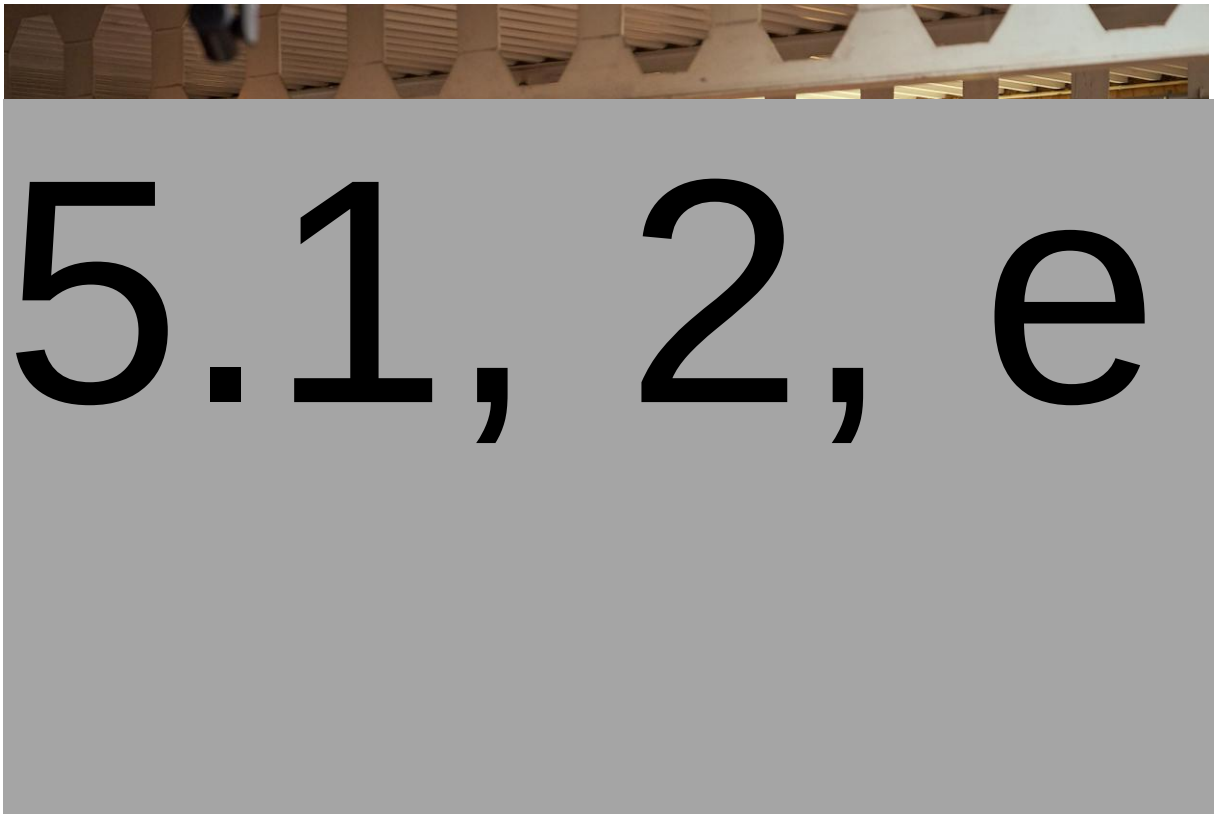

Debat: De Toekomst van Broedplaatsen in Zaanstad

In het verlengde van het debat uit De HOOPening 2023, waarin de basis werd gelegd voor De Hoop 2.0 als onderdeel van de toekomstvisie voor de Achtersluispolder, vond tijdens de editie van 2024 een verdiepende discussie plaats. Dit debat richtte zich op een bredere herdefiniëring van het begrip broedplaats en de rol die deze plekken kunnen spelen binnen stedelijke ontwikkeling, economische vernieuwing en sociale cohesie.

De aanleiding was dat Gemeente Zaanstad in 2025 voorbereidingen treft om haar eigen broedplaatsenbeleid te definiëren. Stichting Crealisatie, als oprichter en exploitant van MAAKgemeenschap De Hoop**,** nam het initiatief om dit debat te organiseren en als resultaat daarvan een **ongevraagd advies over het toekomstige broedplaatsenbeleid** te formuleren.

Als vertegenwoordiger van diverse stemmen binnen de creatieve sector benadrukt Stichting Crealisatie dat **een effectief broedplaatsenbeleid niet zonder de inbreng van broedplaatsondernemers, kunstenaars, ontwerpers, creatieve ondernemers, makers en ambachtslieden kan worden ontwikkeld**. Gemeente Zaanstad zou daarom niet moeten streven naar het zoveelste beleidsdocument, maar naar een levendig, visionair beleid dat inspireert, energie geeft en bijdraagt aan een duurzame en innovatieve toekomst.

Tijdens het debat stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe kan Zaanstad zijn eigen koers bepalen en niet simpelweg het Amsterdamse broedplaatsenbeleid kopiëren?
- Zijn broedplaatsen in hun huidige vorm nog relevant, of is een nieuwe definitie nodig?
- Welke rol kunnen broedplaatsen spelen in de bredere economische en sociale ontwikkelingen van de stad?

Het debat werd gemodereerd door 5.1, 2, 5.1, 2, e en had als sprekers:

- 5.1, 5.1, 2, e 5.1, 2, e Urban Resort, 5.1, 2, e De Groene Veld)
- 5.1, 25.1, 2, e 5.1, 2, e Stichting Broedplaats aan de Zaan, voormalig wethouder gemeente Zaanstad)
- 5.1, 2, (5.1, 2, e (5.1, 2, e Tours That Matter, gevestigd in Zaanstad)

De discussie werd vastgelegd door notulist 5.1, 2, e 5.1, 2, e uit Zaanstad en 5.1, 2, e bij De Hoop.

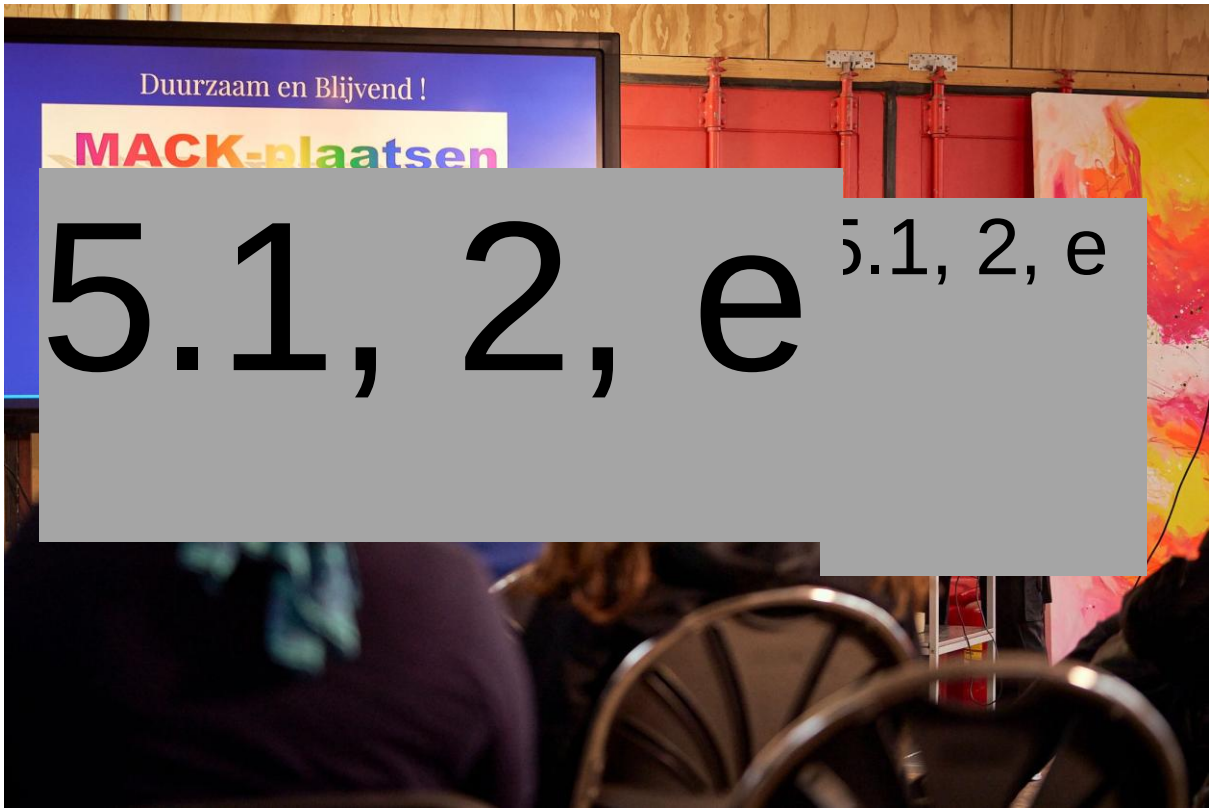

Een Nieuw Model: MACK-plaatsen en STEAM-plaatsen

Het debat startte met een inleiding over de veranderende betekenis van broedplaatsen in de hedendaagse stad. Waar deze plekken traditioneel werden geassocieerd met de kunst- en cultuursector, werd besproken of een bredere definitie wenselijk is.

Tijdens het debat werd kritisch gekeken naar het begrip ‘broedplaats’. De traditionele associatie met de kunst- en cultuursector werd ter discussie gesteld. Twee nieuwe modellen die werden voorgesteld, waren MACK-plaatsen en STEAM-plaatsen.

MACK-plaatsen

Een concept dat breder aansluit bij de identiteit van Zaanstad**.** MACK staat voor:

- **M**aakindustrie
- **A**mbacht
- **C**reatieve industrie
- **K**unst

Deze vier pijlers vormen de kern van moderne broedplaatsen en sluiten aan bij de historische en hedendaagse identiteit van Zaanstad als stad van makers.

STEAM-plaatsen

Een ander concept dat werd besproken, is het STEAM-model, dat bredere economische en technologische ontwikkelingen omvat:

- **S**cience
- **T**echnology
- **E**ngineering
- **A**rts
- **M**athematics

Dit model benadrukt de synergie tussen technologie, wetenschap en creativiteit en kan een brug slaan tussen innovatieve sectoren en de maakcultuur in Zaanstad. Terwijl het MACK-model vooral de historische identiteit van de stad benadrukt, biedt het STEAM-model mogelijkheden om nieuwe economische en educatieve partners aan te trekken.

STEAM-plaatsen: Internationale Voorbeelden

STEAM-modellen worden wereldwijd toegepast als brug tussen technologie, wetenschap en creativiteit. Enkele inspirerende voorbeelden:

- **Boston (VS)**: Hier worden STEAM-broedplaatsen actief ingezet voor onderwijs, met innovatielabs en incubators waarin makers samenwerken met onderzoekers.
- **Eindhoven (Nederland)**: De High Tech Campus combineert technologie en design, en biedt ruimte voor creatieve experimenten.
- **Helsinki (Finland)**: Broedplaatsen zoals Maria 01 trekken startups aan die kunst en technologie combineren.

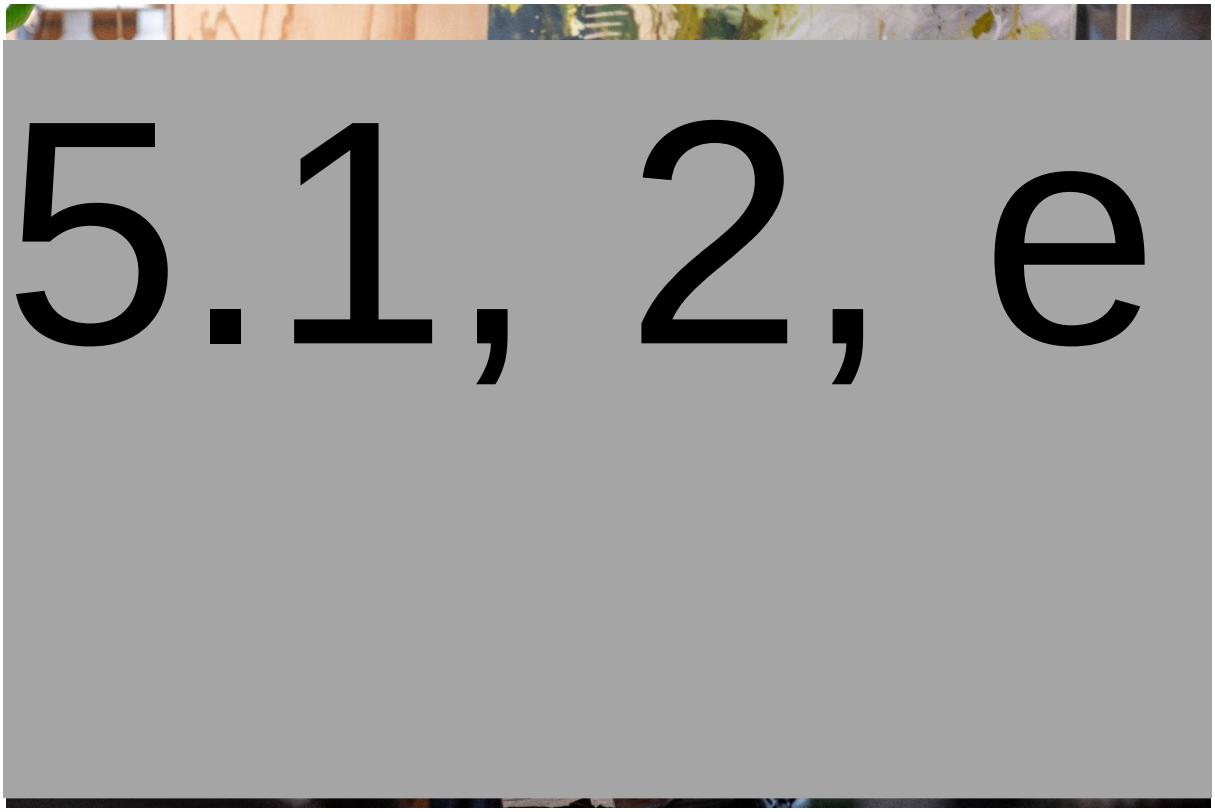

De 4 Pijlers Nieuw Beleid

Het debat gaf nieuwe inzichten in hoe Zaanstad zijn positie als stad van maken en creëren kan versterken. Specifieke aandachtspunten die naar voren kwamen:

- **De koppeling tussen economie en cultuur** versterken, zodat broedplaatsen niet alleen als culturele initiatieven worden gezien, maar ook als motoren voor innovatie en stedelijke vernieuwing.
- **Duurzaamheid en circulariteit als kernwaarden** integreren in het ontwerp en de exploitatie van broedplaatsen.
- **Educatie en kennisdeling** een prominentere plek geven, bijvoorbeeld door samenwerkingen met scholen, vakopleidingen en ambachtelijke gilden.
- **Inclusie en toegankelijkheid** vergroten, zodat broedplaatsen niet alleen een plek zijn voor gevestigde makers, maar ook ruimte bieden aan nieuwe generaties en diverse doelgroepen.

Het debat bevestigde dat de toekomst van broedplaatsen in Zaanstad verder reikt dan kunst en cultuur alleen. De term MACK-plaats werd door de panelleden positief ontvangen als een bredere visie die recht doet aan de geschiedenis van Zaanstad als industrieel hart en aan de nieuwe generaties makers, ondernemers en ambachtslieden.

5.1, 2, e

Conclusies en Aanbevelingen

De discussie over de toekomst van broedplaatsen in Zaanstad heeft geleid tot belangrijke inzichten en concrete aanbevelingen. Deze conclusies vormen de kern van een beleid dat niet alleen de culturele en economische waarde van broedplaatsen erkent, maar ook hun potentieel om bij te dragen aan een duurzame, innovatieve en inclusieve stad. Hieronder worden de belangrijkste aandachtspunten toegelicht, inclusief praktische aanbevelingen en voorbeelden van succesvolle implementaties elders.

Eigen identiteit van Zaanstad uitdrukken

Zaanstad heeft een unieke historie als een van de oudste industriegebieden van Europa. Dit erfgoed biedt een sterke basis voor toekomstig broedplaatsenbeleid. Erfgoedgebouwen kunnen worden herbestemd als creatieve werkplaatsen, zoals succesvol is gedaan in Leipzig en Turijn. Dit versterkt niet alleen de culturele sector, maar draagt ook bij aan de lokale economie.

Economische agenda als leidraad

De combinatie van cultuur en economie is essentieel voor duurzame stedelijke ontwikkeling. In steden als Rotterdam en Helsinki hebben integrale beleidsbenaderingen aangetoond dat een sterke creatieve sector economische innovatie stimuleert. Gemeenten kunnen subsidies en fiscale prikkels inzetten om bedrijven aan te trekken die synergie creëren met creatieve ondernemers.

Combinatie van werken en wonen

Veel creatieve ondernemers zoeken niet alleen een werkplek, maar ook betaalbare woonruimte. Mixed-use broedplaatsen zoals in Wenen en Kopenhagen bieden een duurzame oplossing. Door flexibele bestemmingsplannen te hanteren, kunnen gemeenten hybride woon-werkclusters faciliteren die bijdragen aan levendige stadswijken.

Broedplaatsen als innovatiehubs

Door broedplaatsen als innovatiecentra te positioneren, kunnen zij bijdragen aan de maakindustrie en technologische vooruitgang. Parijs' Station F is een inspirerend voorbeeld, waar startups, kunstenaars en ingenieurs samenwerken. Dit model kan in Zaanstad worden toegepast door samenwerkingen tussen creatieve en technologische sectoren te stimuleren.

Samenwerking bevorderen

Sterke netwerken tussen gemeenten, ondernemers en bewoners zijn cruciaal voor succesvolle broedplaatsen. Toronto heeft laten zien dat actieve ondersteuning en matchmaking tussen creatieve professionals en bedrijven leidt tot langdurige economische en sociale groei.

Duurzaamheid en circulariteit

Circulaire economie en duurzame bouw moeten een integraal onderdeel worden van broedplaatsenbeleid. In Amsterdam Noord's De Ceuvel is dit model met succes geïmplementeerd. Gemeenten kunnen duurzaamheidsdoelen verankeren in subsidiekaders en regelgeving.

Toegankelijkheid en inclusiviteit

Inclusieve broedplaatsen, zoals in Berlijn, zorgen ervoor dat creatieve ruimtes toegankelijk zijn voor diverse groepen. Dit draagt bij aan sociale cohesie en voorkomt gentrificatie. Gemeenten kunnen hiervoor sociale huurmodellen en participatieprogramma's inzetten.

Educatie en kennisdeling

STEAM-gebaseerde broedplaatsen, zoals Boston’s innovatiehubs, tonen aan dat kunst en wetenschap elkaar versterken. Door samenwerking met scholen en universiteiten kunnen broedplaatsen bijdragen aan talentontwikkeling en technologische vernieuwing in Zaanstad.

5.1, 2, e

Naar een Duurzaam Broedplaatsenbeleid voor de Toekomst

Om een duurzaam broedplaatsenbeleid te creëren met een perspectief van 10 tot 15 jaar, is het essentieel dat alle betrokken partijen – gemeente, creatieve ondernemers, vastgoedontwikkelaars en de bredere gemeenschap – structureel samenwerken. Dit beleid moet gericht zijn op continuïteit, toegankelijkheid en innovatie.

Wat is ervoor nodig?

Langetermijnvisie en beleidsverankering – Gemeente Zaanstad dient broedplaatsenbeleid structureel op te nemen in stedelijke en economische ontwikkelingsplannen. Dit zorgt voor consistentie en continuïteit in de ondersteuning van creatieve hubs.
Financiële en juridische borging – Een duurzaam broedplaatsenbeleid vereist vaste budgetten, subsidiekaders en flexibele regelgeving die langlopende huur- en gebruiksmodellen mogelijk maakt. Dit kan worden aangevuld met co-financiering door private partijen en fondsen.
Innovatieve samenwerking – Broedplaatsen floreren wanneer er synergie ontstaat tussen cultuur, technologie en ondernemerschap. Stimuleren van publiek-private samenwerkingen en kennisdeling is cruciaal voor het toekomstbestendig maken van creatieve ecosystemen.

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling – Gemeente Zaanstad kan erfgoedlocaties en leegstaande panden benutten voor nieuwe broedplaatsen en hierin circulaire bouwprincipes toepassen. Door gebiedsontwikkeling te koppelen aan creatieve hubs wordt zowel de sociale als economische waarde van een gebied vergroot.
Inclusiviteit en talentontwikkeling – Het beleid moet zich richten op een breed scala aan creatieve disciplines en toegankelijk blijven voor zowel startende als gevestigde makers. Dit kan door educatieprogramma's, betaalbare huurmodellen en participatie vanuit diverse gemeenschappen te faciliteren.

Door deze vijf speerpunten structureel te verankeren, kan Zaanstad een vooruitstrevend en robuust broedplaatsenbeleid ontwikkelen dat de creatieve industrie duurzaam ondersteunt en bijdraagt aan de stedelijke vernieuwing.

Stichting Crealisatie staat open voor verdere samenwerking aan de totstandkoming van de beleidsnota van de gemeente, niet alleen als bestuur van de stichting, maar ook als een verbindende schakel tussen experts en professionals, zowel nationaal als internationaal. Door samen op te trekken en gebruik te maken van brede netwerken en gedeelde expertise, kan Zaanstad een vooruitstrevend en robuust broedplaatsenbeleid ontwikkelen dat de creatieve industrie duurzaam ondersteunt en bijdraagt aan de stedelijke vernieuwing.

Link Prezi

https://prezi.com/5.1, 2, f

Link Fotoalbum Debaat

https://maakgemeenschap-dehoop.org5.1, 2, f

Contactgegevens

5.1, 2, e 5.1, 2, e /5.1, 2, e Stichting Crealisatie
5.1, 2, e @crealisatiecooperatie.org

5.1, 2,5.1, 2, e / 5.1, 2, e Stichting Crealisatie
@crealisatiecooperatie.org

5.1, 2, e5.1, 2, e /5.1, 2, e Stichting Crealisatie
5.1, 2, e @crealisatiecooperatie.org
5.1, 2, e

Appendix: Notulen uit het debat

NOTULEN

DEBAT DE HOOPENING 2024

Datum:	27 september 2024
Tijd:	15.00 uur
Gespreksleider:	5.1, 2, e

Aanwezig

5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e St. Crealisatie Coöperatie

P ll d

5.1, 2, e

Publiek: belangstellenden, medewerkers en wethouders van de gemeente Zaanstad, atelierhouders

Notulist

5.1, 2, e 5.1, 2, e ,5.1, 2, e bij De Hoop

Scenario Debat

A. Inleiding
B. Startpunt debat: herdefiniëring van het begrip broedplaats
C. 4 pijlers
D. Rondvraag en afsluiting

A. Inleiding

5.1, 2, e opent debat en stelt panelleden voor. 5.1, 2, e legt het doel van het gesprek uit: wat is de toekomst van Maakgemeenschap de Hoop in Zaanstad? Wat is het bestaansrecht van plekken zoals De Hoop? De gemeente is op dit moment positief.

B. Startpunt gesprek

5.1, 2, e Doel van het debat is een ongevraagde adviesnota uit te brengen voor de gemeente Zaanstad ivm het broedplaatsenbeleid die zij dit jaar nog willen opstellen. Broedplaatsen en maakgemeenschappen dragen bij aan een aantrekkelijk, bruisend en veerkrachtig Zaanstad. Advies wordt gegeven vanuit bestand van experts en stakeholders, wethouder van cultuur en de ontwikkelaars van de Achtersluispolder.
5.1, 2, e vertelt over ontstaansgeschiedenis van broedplaatsen in Amsterdam: Volksbank was gekraakt. Broedplaatsbeleid in Amsterdam gestart in 2000, Volksbankpand in 2007 gekraakt. Begrip is ontstaan in het spanningsveld tussen zoektocht tussen leegstandsoplossingen en zoektocht naar betaalbare werkplek. Broedplaatsen waren tot nu toe altijd tijdelijk. Tijdelijkheid is een mooie oplossing voor leegstand maar tegelijkertijd moordend voor initiatieven voor broedplaatsen. Tijdelijkheid is niet duurzaam.
Vraag is of de term broedplaats nog wel van deze tijd is. Huurders bij De Hoop zijn juist ondernemers; zij zijn geen mensen die broeden maar juist gevestigde, creatieve ondernemers. Zij hebben bedrijven, businessmodellen, producten, inkomen: niet tijdelijk.

Nieuwe term zou kunnen zijn:
MACKplaatsen: Maakindustrie, Ambacht, Creatieve industrie, Kunst
Een term die karakteristiek is voor de toekomst van het beleid van Gemeente Zaanstad; de identiteit van Zaanstad.
Een ander begrip zou zijn:
STEAMplaatsen: Science, Technology, Engineering, Arts & Mathematics.
Zeker karakteristiek voor Zaanstad met stoomboten, windmolens en industrie.

Dit is de kans voor de gemeente om een uniek beleid te creëren binnen je eigen gemeente die niet een kopie is van Amsterdam of andere gemeentes. Laat ambitie zien en ga niet kopiëren en maak iets wat bij jullie als gemeente past.

5.1, 2, e bedankt 5.1, 2, e en open het gesprek. Vrouw uit publiek stelt voor dat het mooi zou zijn als mensen met een sociale achterstand en een afstand tot de arbeidsmarkt ook betrokken zouden zijn bij broedplaatsen. Dat de S van Sociale Werkplaatsen toegevoegd zou kunnen worden aan MACK.

C. 4 pijlers

Pijler 1 Vastgoed – Optimale beschikbaarheid van gebouwen en ruimte:

Belangrijkste als je iets wilt stichten is een plek waar je dat kan doen, je hebt vastgoed nodig. En een optimale zichtbaarheid op ruimte. Wat kan de gemeente doen? Welke rol kan de gemeente nemen om vastgoed te verankeren in de gemeente? Heeft de gemeente invloed op eigenaren?

5.1, 2, e van de gemeente Amsterdam: in je eigen vastgoed van gemeente kan je zorgen dat leegstand beschikbaar komt, op korte en lange termijn. Zelf bepalen hoe dat ingevuld wordt. Als je een broedplaatsenbeleid hebt, is dat dan een keuze die reëel wordt. Eventueel met subsidies.

Bij het uitgeven van grond bij nieuwe ontwikkelingen kan je daar broedplaatsen m2 invullen. Hoeft niet veel geld te kosten. M2 waarvan je zegt tegen de projectontwikkelaar: hierboven mag je allerlei woningen bouwen maar hieronder ga je x m2 betaalbaar beschikbaar stellen aan kunstenaars, creatieve “SMACK” mensen.

5.1, 2, e vraagt of dat werkt in Amsterdam: antwoord “ja en nee”: Werkt wel omdat er in nieuwe gebouwen m2 beschikbaar krijgen voor broedplaatsen. Broedplaatsen komen dus in gemeentevastgoed. Zo maak je de stap van tijdelijkheid naar duurzaamheid.

Het werkt niet omdat broedplaatsen in nieuwe gebouwen allemaal hetzelfde worden. De mooie dingen van bijv. De Hoop zijn dat het ambachtelijk is en uniek: er is veel verscheidenheid. Negatief is natuurlijk ook de prijsvorming: plekken worden steeds duurder, zeker voor mensen die veel ruimte nodig hebben om iets te maken.
Daarom heeft de gemeente Amsterdam in Maakgemeenschap De Hoop geïnvesteerd.

5.1, 2, e stelt dat het beste beleid is geen beleid, want dan ontstaan dingen en die zijn divers. Dan gebeurt het organisch. Heel veel plekken in Amsterdam zijn ontstaan in de jaren 80 tijdens de economische crisis, niemand wou ergens in, de industrie in Amsterdam vertrok: toen was er opeens van alles mogelijk. Het broedplaatsenbeleid van Amsterdam uit 2000 is ontstaan toen de economie weer aantrok in de jaren 90 en de creatievelingen verdreven werden. De gemeente misten toen hun makers, de creatieve industrie: daar is het beleid uit ontstaan. Er zit bepaalde geschiedenis waar deze plekken vandaan komen. Er zit ziel in de broedplaatsen. Wanneer het in nieuwbouw wordt ondergebracht is er een gevoel van eenheidsworst.

5.1, 2, e stelt dat Zaandam geweldig is, want hier is nog ruimte, hier kunnen dingen die in Amsterdam niet meer mogelijk is. NDSM heeft een ontzettende creërende ruimte gemaakt voor Amsterdam Noord. Zij stelt dat Zaandam heel die plek nu is. Zaandam is de plek waar nog geen beleid is, waar plekken nog leeg staan. Wat kan de gemeente dus nu doen om die plekken die nu nog openliggen om die voor het ambacht te behouden? 5.1, 2, e stelt dat gemeente moet het mogelijk maken: niet alleen goed voor de kleine aantallen makers maar dat het juist goed is voor de hele stad.

Voor woningen zijn ook betaalbare plekken nodig. Daar wordt al zoveel m2 voor sociale huurwoningen ingericht; waarom zou dat niet voor de economische inrichting kunnen? Voor gemeente geldt dan advies: ga niet voor maximale opbrengst per m2 maar bestem het op een andere manier, en maak er afspraken over: ga niet voor een m2 prijs maar een plafondprijs.

Gemeente moet zich niet bemoeien met de inhoud maar bezighouden met het mogelijk maken: kijken naar wat de gemeente kan doen om die groep zich te laten huisvesten in de stad. Hopelijk vastgoed beschikbaar. Advies aan de oprichters/initiatiefnemers van broedplaatsen: ga zelf op zoek naar vastgoed wat bij jou past, liefst in groepsverband (dan sta je sterker), en dan ga je kijken: hoe kan ik dit tot een broedplaats maken. (Lastiger als het van een commerciële eigenaar is dan wanneer het van de gemeente is). Gemeente heeft namelijk meer mogelijkheden om het zonder maximale huurwinst te verhuren of zelfs te verkopen. Gemeente kan kijken hoe mogelijk: omgevingsplan of eenmalige subsidie.

Gemeente zou een catalogus kunnen samenstellen van leegstand, ism makelaars. Er is een mismatch tussen omvang beschikbaar vastgoed en de individuele maker of kunstenaar. Er is aanbod van groot vastgoed en vraag naar kleine ruimtes: deze mismatch moet je overbruggen: dat kan je doen door collectief verband. Zo heeft de gemeente Urban Resort geholpen om te starten in 2007.

Urban Resort: Hellema langs de Zaan. Eigenaar van leegstaande fabriek wil ooit woningen daarin ontwikkelen, maar eerst ruimte voor creatieve ontwikkelingen. Dit mag nu 5 jaar. Rol van 5.1, 2, e is nadenken over nieuwe plek. Vooral voor de huurders die er nu inzitten, zodat zij ook samen weer naar nieuwe plek kunnen. Zeker als zij al samen verbanden aan het leggen zijn om de gemeenschap te houden. U.R. heeft het nodig van de gemeente om dan samen te kijken naar plek waar deze ondernemers bij elkaar kunnen blijven. Er is nu nog geen lijn tussen UR en gemeente.

5.1, 2, e zegt duidelijk dat Gemeente Zaanstad geen geld heeft. Maar gemeente kan wel zorgen voor plekken en kwaliteiten toevoegen, herbestemmen van een monument (als het een monument is wat je een exploitatiemodel moet geven om het duurzaam te kunnen herstellen). Hiermee creeer je een businesscase waar iedereen belang bij heeft: makers, omwonenden, gemeente, ontwikkelaars. Maatschappelijke belangen samenvoegen.

5.1, 2, e, e van Economische Zaken Gemeente Zaanstad:
Broedplaatsenbeleid is geagendeerd in economische visie. Belangrijk is dat broedplaats ondernemend is. Ruimte voor werken is schaars: ondanks industriestad. Visie: zoektocht naar kleinschalige bedrijfsruimte. Maar geen geld, geen gemeente-eigendom, wel kunnen we samenwerken. Partijen bij elkaar brengen. Praten met ontwikkelaars. Centrum: vereniging van winkeliers/vastgoedondernemers laten praten met broedplaatsen.
Economie en ruimtebeslag: eigenlijk wordt alles getransformeerd naar woningbouw.
Bedrijf en maakwerk is net zo belangrijk als woningbouw, het houdt een buurt levendig.
Uitdaging blijft de betaalbaarheid. Inspiratiebron: er wordt een inventarisatie gemaakt van kleinschalige bedrijfsruimte in brede zin: broedplaats is heel specifiek.

Conclusie:

- Groepeer je en ga op zoek bij makelaars
- Over een aantal jaar iets nodig → contact met gemeente is belangrijk
- Omgevingsplan: maak het mogelijk, bestem die m2: dwing het af!
- Klop aan bij mensen met ervaring
- Gemeente kan wel garant staan voor krediet bij overstap (bijv. Hellema in nw leeg pand)

Pijler 2: Financiering- geschikte bouw- en exploitatiebudgetten

Wat voor financieel beleid heb je nodig voor een gezond broedplaatsenbeleid en hoe creëert de gemeentebudgetten om deze te realiseren?

Vraag aan 5.1, 2, e wat zijn succesvolle manieren om gezond broedplaatsenbeleid financieel gezond te krijgen?

Geld en gebouwen zijn altijd nodig. Daarnaast is sturing richting projectontwikkelaars, cooperaties nodig. Zaanstad zou ook kunnen kijken voor financiering vanuit Europa. Daar liggen kansen: Zaanstad is een ontwikkelgebied met achterstand t.o. creatieve plekken. Opstartsubsidie is nodig voor veiligheid en geschikt te maken om te werken. Zaanstad zou misschien bij gemeente Amsterdam kunnen aankloppen: zoals bij samenwerking bij De Hoop die doortrekken naar andere plekken in Zaanstad, met wellicht voorwaarde dat ook Amsterdamse kunstenaars/makers een deel van de nieuwe plekken in Zaanstad krijgen.

5.1, 2, e reageert: Rijk en Regio is belangrijk, komt door de woningbouwopgave. Gesprekken over woningen infra maar nog niet over creatieve. Regio zou moeten zeggen dat niet alleen de infrastructuur voor woningbouw aangepakt moet worden maar ook een samenleving zijn waarin creatieve makers een plek hebben. Daar zijn weer andere middelen voor nodig. Rijk kan al bijdragen met tonnen, ipv miljarden, zoals bijvoorbeeld het doortrekken van noord/zuidlijn.

Regio: metropool regios. Wij zitten in Zaanstad: buurman is Oostzaan, die met 9 duizend inwoners geen broedplaatsbeleid gaan vormen terwijl er wel kunstenaars en makers wonen. Bestuurlijk opknippen van alle gemeentegrenzen moet aan de kant geschoven worden als het gaat om broedplaatsenbeleid.

MRA kan iemand zijn die touw gaat trekken om hogerop geld te halen, op Europees niveau. Kijken waar geld te halen is.

Kijken waar potjes met geld zijn.

Zaanstad heeft geen geld, Amsterdam wel. Dus Zaanstad moet daar ook uit kunnen putten.

5.1, 2, e zegt dat het een grote creatieve economie is. Financiering vanuit Zaanstad: zorg voor klein budget om mensen die zich met broedplaatsen bezighouden te stimuleren.

Betaal een makelaar om voor zo'n groep op zoek te gaan. Elke keer een paar duizend euro als smeerolie om alles in gang te zetten.

Samenwerking tussen verschillende gemeentes ivm creatievelingen en initiatiefnemers.

Alle kleine beetjes helpen. Hoeven niet gelijk grote budgetten in beleid op te nemen, dat is haalbaar.

5.1, 2, e Zaanstad moet eigen identiteit als kapitaal inzetten: historisch. Zaanstad is eerste industriegebied in Europa. Gebruik dat argument bij aanvragen bij Europese fondsen. Dan heb je kans op aandacht uit Brussel. Maak je onderscheidend.

Vraag vanuit publiek (een broedplaatsontwikkelaar): wat is de samenwerking tussen gemeente en ondernemers/grote bedrijven? Bijvoorbeeld grote bedrijven met kleinschalige ondernemers bij elkaar die elkaar stimuleren.
Broedplaatsenbeleid: grote bedrijven betalen meer huur zodat kleinschalige creatieve ondernemers hun plek kunnen benutten.
Zijn er kansen daarvoor in Zaanstad?
Gemeente geeft aan wel belang te hebben aan broedplaatsen: dat is terug te zien in het opstarten van beleid.
Vanuit het Rijk zien we dat bedrijventerreinen veel meer agendapunt worden, vooral met de duurzaamheidspositie te maken. Broedplaatsenbeleid zou daarop kunnen aansluiten.

Als je langere termijn hebt om een broedplaats te maken, is er minder extra financiering nodig, zeker als je het eigendom kan maken. Gemeente kan dan gaan kijken hoe kan je ervoor zorgen dat panden aangeschaft kunnen worden. Dan hoef je ook geen subsidies te regelen.
Minder financiering nodig ivm afschrijvingen die je op langere termijn kan wegschrijven.
Dan heb je betere duurzaamheid.
Langere termijn: betekent dat je goede afschrijvingstermijn hebt, niet tijdelijk. Minimaal 15 jaar. Dan heb je ook geen broedplaatsenbeleid nodig.
Gemeente zou ook garantiesysteem kunnen bieden voor langere tijd: 10 jaar hier, 15 jaar daar. Dan heb je ook je afschrijvingen.

Pijler 3: Invulling – gebruikers en programmakader

Wie zijn de gebruikers, en wat voor verdeling van disciplines zoekt de gemeente binnen de broedplaatsen? Hoe werkt de gemeente samen met broedplaatsen aan hun sociaal-culturele programma?

Gemeente heeft economische agenda, 5.1, 2, e vraagt of zij ook een visie hebben op het invullen van broedplaatsen.
5.1, 2, e, e Zij zijn juist bij debat aanwezig om inspiratie op te doen daarvoor. Zij kunnen het niet bedenken. Vanuit cultuurbeleid, wel belangrijk dat er plekken zijn voor creatieve makers. Voor het ecosysteem. Cultuur icm ambacht.

In Amsterdam is de vuistregel dat het gericht is op kunstenaars uit Amsterdam tegenwoordig veranderd. Er moet juist een mix zijn van industrie. In De Hoop is de focus op maken. In Amsterdam heb je ook muziek-, film- en themabroedplaatsen. Een brede mix die rekening houdt met waar het pand staat, is belangrijk voor de buurt. De buurt moet er wat aan hebben.

Mix in het pand; daar moet je vooraf goed over nadenken. Wie bepaalt de mix? Bijv. een broedplaatsontwikkelaar, of de groep die straks uit de Hellema moet en een pand ziet en kijkt wie erbij past. Beste broedplaatsen zijn de plaatsen waar zijn:

* er een maximale mix aan disciplines is.
* minimaal 10.000m2
* kleine horeca
* publieke ruimte
* gemeenschappelijke ruimte voor huurders
* alles in design/podium/ambacht
* sociale initiatieven (Groene Veld)

Kan de gemeente ook zelf op zoek naar broedplaatsmensen, als zij een wijk hebben waar iets te kort schiet? 5.1, 2, e zegt dat het wel kan. Kans niet neer leggen betekent ook dat je de kans misloopt.

Leuke samenleving creëren: ogen dicht en dromen. Maar rafelranden zijn ook nog nodig, juist in je eigen gemeente en niet in een gemeente verderop.

Verschil tussen broedplaats en bedrijfsverzamelgebouw is de programmering, wat biedt je aan? Tentoonstellingen, concerten maar ook sociaalmaatschappelijk programma.

Hiermee krijgt broedplaats voldoening en laat zien waar ze mee bezig zijn. Bij de gemeente dan kunnen vragen welke partijen zijn er, met wie kan je samenwerken, hoe krijg je de groepen bij elkaar en zorg je ervoor dat de programmering bereikbaar is voor publiek.

Verbindende rol van de gemeente zou fijn zijn; zij hebben lijst van partijen.

Verzamelgebouwen zijn anders dan broedplaatsen.

Bij broedplaatsen ontstaat kans altijd dat mensen met afstand tot de arbeidsmarkt/maatschappij een plek te bieden (onder de paraplu van veiligheid)

De Hoop heeft gewerkt met Fixbrigade en Werkom en Zaansthuis. Op zoek nu naar samenwerking met PAC. Er is blokkade is vorm van taal: De Hoop praat in taal van “doen” en gemeente antwoordt “past niet in kader”.

Fijn zou zijn als gemeente bruggen wil bouwen om te verbinden. Broedplaatsen hebben wel de ideeën.

Laat jongeren hier komen om stage te lopen, genoeg plek voor makers

Mensen met arbeidsafstand hier laten werken.

Snuffelstages.

Op De Hoop wordt ook elke dag voor asielzoekers gekookt, maar echte plekken voor arbeidsplaatsen is nog niet gelukt.

5.1, 2, e van De Hoop: ieder zit hier uit vrije wil. Dus wil je meer samenwerken. Met elkaar aansluiting vinden.

Creatieve ondernemingssystemen worden opgebouwd hier. Die systemen geperfectioneerd omdat je met elkaar zoekt naar aansluiting. Daarmee kan maatschappelijke problemen ook aanpakken.

Collectief systeem: met elkaar. Kost tijd. Maar creëert zich automatisch, ook al weet je dat niet van tevoren.
Systemen moeten gemotiveerd worden, dat zou de gemeente sturing aan kunnen geven. Samenwerkingsverband → meer maatschappelijk nut → meer economisch nut.
Makkelijker omgaan met vergunningen bijv. voor bar en voor podium, waardoor je de programmering vormgeeft.

Pijler 4: toepassing – succesvolle uitvoering van het beleid

Welke gemeentelijke afdelingen zijn betrokken, hoe kunnen zij samenwerken en op welke manier? Hoe wil de gemeente vergunningsprocedures voor de bouw en exploitatie van broedplaatsen vereenvoudigen?

De Hoop heeft 4 jaar gestreden om exploitatievergunning, dat moet sneller kunnen. De Hoop heeft een mooi podium en barruimte maar geen mogelijkheid voor horecavergunning in dit gebied. Vanwege bestemmingsplan.
Dit kan beter richting broedplaatsen.

Haarlem Schalkwijk; daar heeft de wethouder art 5 procedure toegepast.
Vergunning werd niet gegeven voor leuke bar ivm tijdelijkheid broedplaats. Het gaat erom dat er geen horecavergunning gegeven kan worden voor iets tijdelijks, als bescherming voor andere horeca in de omgeving. Maar wat wel zou kunnen is tijdelijke ontheffingen, een pilot project toekennen. Met andere woorden: wees creatief ivm regelgeving.

Regelgeving – procedures en termijnen zitten daaraan vast.
Daar kom je als broedplaats moeilijk onderuit. Maar er is binnen de regelgeving een heleboel mogelijkheden om tijdelijk af te wijken. Daar wordt in het algemeen door de ambtenaren te weinig gebruik van gemaakt.
Ze kennen de vaste regels maar niet de uitzonderingen. Ambtenaren moeten verder kijken en versneld kijken naar regels bijv. over brandveiligheid of horeca.

5.1, 2, e g geen horeca vanwege vergunningen.
Er is altijd een afrekencultuur.
Spannend met eventueel afrekenen als het misgaat.

Nadenken over precedentwerking.
Er is echter maar 1 De Hoop. Dus geen precedent bij een uniek project.

Jurist van de gemeente: nooit bewust nee gezegd. Ambtenaren hebben juist geen tijd om te kijken. We willen vooruitkijken maar er is een gebrek aan mankracht. Vandaar dat de procedures lang duren voor vergunningen.
Kaders moeten niet in de weg zitten van beleid.

Er is echter weinig samenwerking tussen verschillende afdelingen; bij de ene ambtenaar kan het wel en bij de andere niet.

5.1, 2, e zegt tegen mensen van de gemeente, als reactie op het feit dat er te weinig mankracht is: wij zitten hier met zo veel passie en liefde en kennis, wij komen hier met een ongevraagd advies. Gebruik het! Tap in op wat wij te leveren hebben.

Conclusie

Focus is nu op de gemeentelijke samenwerking, mogelijkheden of onmogelijkheden. Ambtenaren hebben ruimte van bestuurlijk niveau nodig. Als bestuur, raad, wethouders zeggen dat er ruimte is, dan kunnen de ambtenaren ook beter die rol nemen en meer ruimte nemen.

Advies deadline in november. Terugkomen voor gesprek. Advies is dan ook een denktank toekomstige broedplaatsenbeleid te vormen.

Denken is leuk maar we moeten nu doen.

Deventer, Zutphen, Breda, Vlissingen, Dordrecht zijn al bezig met broedplaatsbeleid. Ga daar even kijken, en neem contact op met de VNG. En hou op met naar Amsterdam te blijven kijken. Elke stad heeft eigen karakter. Je mag wel naar elkaar kijken maar niet concurreren en kopiëren. Blijf bij jezelf. Schrijf op waar je als gemeente trots op bent! Details zelf invullen.

5.1, 2,5.1, 2, e sluit het debat om 16.37 uur.